

Wilde Weelde Wereld in Appeltern

Over verharding in de Wilde Weelde Wereld

Tekst en foto's: Emiel Versluis

Al weken loop ik rond met een liedje van Herman van Veen in mijn hoofd: 'Ik heb overal blauwe plekken van jou.' Alleen denk ik niet aan blauwe maar aan kale plekken, en niet van jou, maar in de Wilde Weelde Wereld.

Kale plekken? Hoezo? De Wilde Weelde Wereld begint nu, na drie jaar toch al echt groen te worden dus waarom heb je het over kale plekken? Toch zijn er veel van die plekken te vinden, waarbij de ene plek bewust kaal is en de andere zo ontstaat. De bewust kale plekken zijn voornamelijk de verhardingen die verspreid door de tuin gebruikt zijn. Als je de Wilde Weelde Wereld nadert vallen al meteen de onge-

lijkvormige betonnen tegels aan de entree op. Het is een bont mozaïek van een door Landlab ontworpen waterdoorlatende bestrating. In stedelijk gebied, waar men worstelt met waterproblemen, zou dit een goede oplossing kunnen zijn waarbij je onder de bestrating infiltratiezones maakt waardoor water tijdelijk gebufferd kan worden. Via de met basaltsplit gevulde voegen stroomt het water gemakkelijk weg. De veelvormigheid van de tegels zorgt voor een speelse overgang van de 'gestileerde' modeltuinen van Appeltern, naar de wilde weelde in onze tuin. De bestrating steekt als vingers de tuin in en verbindt de verschillende thematuinen.

Hergebruikt materiaal

In de thematuinen is gekozen voor verschillende soorten 'open' verharding. In de buurtontmoetingsplaats ligt een mozaïekbestrating van

De opvallende tegels van de entree zijn waterdoorlatend

Een vrolijk straatje van hergebruikt puin

Paden van dolomiet in de Tuin zonder beperkingen

hergebruikt materiaal: grote platen Belgisch hardsteen, gebakken klinkers en gebroken tegels. Een speels patroon waartussen planten groeien. Heel geschikt voor een plek waar je niet met zwaar verkeer te maken hebt. Het onderhoud ervan bestaat uit het regelmatig maaien of wegtrekken van ongewenste planten. In eerste instantie zouden hier nog allerlei planten gezaaid en geplant worden die houden van een schrale, droge standplaats, maar het onregelmatige onderhoud zorgt op dit moment voor een snelle vergrassing vanuit de omgeving. Mogelijk kunnen we hier in de nabije toekomst nog wat in sturen.

Dolomiet

De tweede thematuin (Tuin zonder beperkingen, van Maarts Violtje) heeft een verharding van dolomiet. Een stevige bodem waar ook mensen die moeilijk ter been zijn of aan een rolstoel gebonden, gemakkelijk gebruik van kunnen maken. Dolomiet is een beige kalksteen en de fijnere delen zorgen voor een verdichtende plaat onderin. Op schaduwrijke plekken zal zo'n verharding snel vermossen bij weinig betreding, dan kunnen zulke plekken wat glad worden. Het geeft

de tuin wel een zonnige sfeer wat de doelgroep van de tuin zeker zal waarderen. Veel éénjarige planten die zich langs de randen nestelen hebben het op zo'n warme plek goed naar hun zin.

Verschillende soorten split

De eetbare tuin (hoveniersbedrijf Giel van der Palen) is voorzien van Ardenner split met een speelse opsluiting van gebroken grindtegels die zijn vastgelegd met cement. Het vormt een neutrale achtergrond voor de borders vol eetbare gewassen. Kale plekken vind je hier ook bij de robuuste robiniahouten

Split van schots graniet in de zevenbladtuin

Een stevig pad waarbij het water toch de bodem in kan

zitelementen en de kastanjehouten pergola. Wespen weten dit hout wel te waarderen en schrapen de vezels los voor de bouw van hun nest. De zevenbladtuin (Ettema hoveniers) heeft ook een verharding van split, in dit geval is er gekozen voor schots graniet op een ondergrond van steenpuin. Dit, gebroken, steenpuin (fijne fractie) zorgt ervoor dat het woekerende zevenblad weinig voeding vindt, waardoor de verharding vrij schoon blijft.

Kaal zand

In de Kleine Beestjestuin van 'Vlinder er Bij' zul je tevergeefs zoeken naar een verhard pad. Wel zijn er kale plekken want er is gekozen

Kleine beestjestuin: de zandpaden geven nestgelegenheden aan insecten (2x)

voor een zandpad. Zandpaden kom je in tuinen weinig tegen, maar deze tuin bewijst dat zand onterecht maar zelden voor paden gebruikt wordt. De filosofie achter het zandpad is dat veel insecten in de bodem nestelen en we juist in de tuin zo weinig kale plekken tegenkomen. Een zandpad (bed) van minimaal 30cm diep zorgt ervoor dat veel insecten zoals wilde bijen erin kunnen nestelen. Bovendien zorgt een zandpad ook voor droge voeten en een goede regenwaterafvoer. Om een enigszins stevig pad te maken, kun je er voor kiezen om in het zandbed een kunststof honingraatplaat aan te brengen voor een stabiele ondergrond. Overigens hoeft een zandbed niet alleen als pad aangelegd te worden, onder speeltoestellen is het ook prima geschikt. Of denk eens aan een

Graspad

Bij de stadsborders is een stenige sfeer gecreëerd

stukje schrale grasmat waaronder alleen puur zand ligt. Zo creëer je als het ware duinpannetjes.

Huiverige gebruikers

Verder lopend langs de vijvers in de buurtloop je over graspaden. Opvallend is dat ondanks het grote aantal bezoekers, deze paden niet kaalgelopen worden. De meeste mensen kiezen voor een veilig verhard pad en mijden de 'ongebaande paden'. Het publiek van Appeltern lijkt ook nog niet zo avontuurlijk en onderzoekend als we zouden willen, dus daar is nog een wereld te winnen. Regelmatig wijs ik bezoekers in een rolstoel erop dat ook de onverharde paden uitstekend toegankelijk zijn, maar de aarzeling blijft groot. Gelukkig kun je de tuin ook verkennen via de paden die we vooralsnog alleen hebben verhard met gebro-

ken steenpuin. Er wordt vaak van gezegd dat dit puin erg stikstofrijk is waardoor er veel stikstofminnende planten op zullen groeien, maar tot nu toe heb ik hier nog geen aanwijzingen voor gevonden.

Toch een stenig stukje

Het enige echt verharde vlak ligt in de stadsborders waar we meer symbolisch voor de stedelijke versterking hebben gekozen door tweedehands stelconplaten te gebruiken. Deze grote betonplaten laten weinig ruimte voor planten of dierenleven over. Het zorgt wel voor een warmer klimaat tussen de grote stapelmuren. We gaan hier in de toekomst met beplantingen in bakken laten zien dat je zelfs zonder grondcontact een groene ruimte kunt maken en we dus in onze verharde omgeving minder kale plekken krijgen.